

MAX

PROJECTS & TEAMS

MAX – projects & teams B.V.
Heerdgang 9
4847 EB Teteringen
T 076 587 89 21
M 06 50 290 260
E max@projectsteams.nl
I www.maxprojectsteams.nl

ir. m.j. (max) visser
creative consultant & co-maker

Plofsluis / plofbunker Nieuwegein 'black box op white box'

Subsidieaanvraag Mooi Nederland (2010).

Concept "white box op black box" is bedacht door Max Visser in functie van interim ontwikkelingsmanager / acquireur voor corporatie Mitros te Utrecht / Nieuwegein (via adviesbureau BMC in functie van senior adviseur ruimte en wonen). In zijn kinderjaren reed Max regelmatig met zijn ouders langs deze "enge oorlogsdoos" vanuit zijn woonplaats Rotterdam op weg naar zijn grootouders in Houten: de kortste weg vanaf Rotterdam naar Houten was in de jaren '60 en '70 via de autobrug naast de plofbunker. Helaas werd in 1981 deze brug gesloopt door de omlegging (verbreding) van het Amsterdam-Rijnkanaal. De bunker kwam geïsoleerd te liggen. Als lid namens Mitros in het ontwerpteam Laagraven (potentiële nieuwe woonwijk rondom de Batterij langs het A'dam-Rijnkanaal) kwam Max weer in contact met de bunker. Hij bedacht een 'glazen doos / white box' te plaatsen op de betonnen bunker / black box; een multifunctionele lichte ruimte waar mensen kunnen eten, drinken, vergaderen, feesten, een muziekvoorstelling volgen en een expo bekijken over de Hollandse Waterlinie en de ontstaansgeschiedenis van de plofsluis. Bedoeling is eveneens "plofbijeenkomsten" te organiseren, waarbij de centrale vraag wordt gesteld: hoe krijgen we in Nederland een planontwikkeling snel voor elkaar? Na afloop krijgen bezoekers een "plofbommetje" mee naar huis. Projectbureau Nieuwe Hollandse Waterlinie, gemeente Houten, gemeente Nieuwegein, provincie, reageerden enthousiast op het idee iets te gaan doen met de bunker.

Creation een idee ontwikkelen is 1; een plan maken is 2; een realisatie oppakken is 3. Op dit moment is fase 1 vertaald in een aantal enthousiastmerende ideeën van more-Platz. Caro Baumann bedacht een constructie bestaande uit een grote transparante pneumatische overkapping die tot doel heeft het contrast tussen het 'donkere oorlogsverleden' en de 'lichte toekomst' tot uiting te brengen. 's Nachts wordt de constructie verlicht. Als tussenoplossing wordt gedacht aan een "Baugespann" op de plofbunker; op uitnodiging van Max heeft Caro Baumann een tekening gemaakt van een Baugespann op de plofbunker. Middels een tijdelijke constructie van staaldraden en ballonnen wordt een toekomstig nieuwbouwwolume / de "white box" getoond. In Zwitserland wordt traditioneel op gevoelige plekken een Baugespann gebouwd om burgers voor te bereiden op een nieuwbouwproject.

City Nieuwegein werd in 2007 uitgeroepen tot 2e lelijkste stad van Nederland (na Almere). Idee rees bij Max Visser om Nieuwegein om te vormen tot een "Fun City" met een aantal nieuwe iconen, waaronder een transformatie van de grootste bunker van Nederland: de plofsluis Nieuwegein. Letterlijk dient de getransformeerde bunker het GROOTSTE GRAND CAFE van Nederland te worden, midden in het hart van Nederland.

Combinism Inhoud project: combi tussen een bestaande "black box" en een nieuwe "white box".

concept creation combinism complex developments chair to city

Tijd: donkere oorlogsverleden wordt gespiegeld aan een nieuwe lichte toekomst.

Mensen: combi van partijen dienen de handen ineen te slaan: gemeente Nieuwegein, gemeente Houten, projectbureau Nieuwe Hollandse Waterlinie, Rijkswaterstaat, provincie Utrecht, schietvereniging Ultrajectum, gemeente Utrecht (vanwege beoogde watertaxi-verbinding vanaf plofsluis richting binnenstad Utrecht).

Combi van creatieve krachten verzameld in een Alliantie-team plofsluis: Max Visser, Caro Baumann (morePlatz), Manja Ellenbroek (Dare to Care), Adviesbureau Van Aarle de Laat (maatschappelijk vastgoed adviseur). Als klankborder voor dit project wordt gedacht aan de inzet van voormalig rijksadviseur cultureel erfgoed prof.dr.s. Fons Asselbergs; hij ondersteunt het idee van een "white box op een black box", maar waarschuwt wel voor vogels die zich te pletter vliegen op een glazen gevel (dit idee is gepareerd door Caro Baumann die wees op de mogelijkheid om met geluidsgolven vogels op afstand te houden van gevoelige gevels, zoals ook toegepast bij glazen wolkenkrabbers).

Coördinaten plofsluis is gelegen op de splitsing van het Amsterdam-Rijnkanaal en het Lekkanaal. Vanaf de A27 goed zichtbaar, kijkende richting Kasteel Heemstede (met het naastgelegen golfterrein).

De bunker is circa 70 meter lang, 40 meter breed en 10 meter hoog.

Beoogde opbouw heeft exact dezelfde afmetingen als de onderliggende bunker.

Complex development als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie vormt de plofsluis een parel in de keten van circa 80 deelprojecten. De nabijgelegen Batterij, hart van een potentieel nieuwe woonwijk Laagraven, dient eveneens een passende herbestemming te krijgen. In de huidige ideeën is geen weerstand tegen de aanwezigheid van de schietvereniging in de bunker. Sterker nog: een combi van eten, drinken, vergaderen en (na afloop) schieten kan interessant worden. Gevaarlijke transporten blijven vervoerd worden over het Amsterdam-Rijnkanaal; de vraag is hiermee om te gaan i.r.t. tot de eis van een veilig nieuw gebouw op de plofbunker.

Communication met een tijdelijk Baugespann kan er reeds draagvlak worden gecreëerd voor een transformatie van de plofsluis. De bedoeling is dat er nieuwe functies komen waardoor de plofbunker weer gaat leven: een restaurant, een biertuin, een expositieruimte waar de plofbunker wordt toegelicht, een auditorium voor muziek-/toneel-/filmvoorstellingen, vergaderruimten e.d.. Speciaal voor de wielervedstrijd Giro Italia 2010, die Nieuwegein passeerde, werd de plofsluis in een roze doek gewikkeld, de kleur van de klassementsleider. Aandacht werd aldus gekregen van de wielrenners die even verderop de Nieuwegeinse brug overreden. Bunker stond in 2009 volop in de belangstelling van premier Balkenende en minister Plasterk: het project Nieuwe Hollandse Waterlinie staat op de lijst van projecten die in het kader van de Crisis- en Herstelwet voorrang dienen te krijgen.

Conflict plofsluis is gebouwd in 1937 en had tot doel het Amsterdam-Rijnkanaal te blokkeren bij oorlogsdreiging. Door de bodem van de betonnen sluis op te blazen, zou er in één keer 40.000 ton puin uit de sluis in het water vallen en het hele kanaal afdammen. Bij aanvang van de Tweede Wereldoorlog was de plofsluis echter nog in aanbouw en is na falen van de oorlog nooit meer operationeel geworden. Omdat de schepen steeds groter en zwaarder werden, is het kanaal in 1981 omgelegd en werd de verbinding tussen Nieuwegein-Oost en Houten verbroken. Daardoor raakte de plofbunker in de vergetelheid en kwam op een doodlopend schiereiland te liggen.

Een risico voor het project is de aanwezigheid van een aanmeerplaats voor transportschepen met een gevaarlijke lading: 1 van de weinige plekken in deze omgeving waar deze schepen mogen aanmeren. De beoogde watertaxi-verbinding tussen Utrecht en

concept creation combinism complex developments chair to city

Nieuwegein op deze plaats, vereist een andere aanmeerplek te creëren voor transportschepen met een gevaarlijke lading. Daarnaast dient de beoogde fietsbrug er te komen om de aslijn oost-west weer te herstellen, met als intermediair de getransformeerde plofbunker. Een nieuwbouw brug bleek te duur; er wordt nu overwogen een bestaande brug te verplaatsen naar deze plek.

Contact er is bewust nog geen contact gezocht met de schietvereniging Ultrajectum. Daar wordt het nu wel tijd voor, aangezien je mensen niet mag verrassen via een publicatie in de krant.

Chair idee is om in de interieurarchitectuur pneumatische zitkussens te ontwikkelen die een relatie aangaan met het pneumatische dak. In de tijdelijke situatie, met gebruikmaking van een Baugespann, kan het dak worden voorzien van grasmatten, zodat de voorbijgangers / fietsers zich te ruste kunnen leggen op het dak van de plofbunker.

